

Výstava nejen historických karet z českých zemí

3

OKO BERE

Středočeské muzeum

v Roztokách u Prahy

VOLE PADNI

26. srpen – 20. listopad 2016

3

Projekt výstavy představuje výběr nejzajímavějších a nejvzácnějších sbírek, které jsou uloženy v muzeích, archívech či knihovnách v naší republice. Stejnou měrou se na těchto skvostech podílejí soukromí sběratelé, kteří souhlasili s vystavením svých nejceněnějších souborů.

Každý z vystavujících se prezentuje individuálně. Podarilo se vytvořit jednotlivé, tematicky oddělené okruhy a představit tak průřez od nejstarších dochovaných karet až po ty mladší, ovšem neméně významné.

Jednotlivé okruhy obsahují ukázky karetních listů, předměty související s jejich výrobou – tiskové desky, karetní lisy či ukázky malých tiskářských strojů. Zaměřili jsme se také na tvorbu konkrétních karetních mistrů, tuzemských i zahraničních. Mezi těmi více známými hrami (mariáš, žolky, taroky, vykládací karty) se představují i ty již dávno zapomenuté (např.: hra Kladivo a zvon). Mnozí ze sběratelů prezentují svou celoživotní práci, která často přesahuje 25 let.

Podarilo se nám vytvořit významné soubory, které jsou nejen velmi rozmanité, ale především vytváří uzavřené celky. Atraktivitu výstavy zajišťuje také skutečnost, že mnohé exponáty jsou vystaveny pro veřejnost vůbec poprvé.

Výstava je zároveň tematicky propojená s dalšími dvěma menšími výstavami, a to v Galerii Škarabeus (Praha 7, Jana Zajíce 7) výstava „Pražská trappola“ a v galerii YMCA (Praha 1, Na Poříčí 12) výstava „Karty v umění“.

V tomto roce Club sběratelů hracích karet ve spolupráci s IPCS (International Playing Cards Society) pořádá v Praze „44. mezinárodní kongres sběratelů a přátel hracích karet“. Jsme přesvědčeni, že naše výstava bude nejen pro tento kongres velmi lákavá a že se na ni přijde podívat mnoho příznivců z řad profesionálů, amatérů i zvědavých návštěvníků.

Nejstarší exponát pochází ze sbírky **Národní knihovny**, představuje opis textu pražského synodního zasedání ze dne 18. 10. 1353, na kterém arcibiskup Arnošt z Pardubic ustanovil následující: „...zapřísaháme je, aby ve svých příbýtcích ani mimo ně nepřijímali a nepečovali o mladistvé ženštiny, ozbrojené žoldnéře, hráče v kostky a karetní hráče...“

K nejstarším a nejcenějším exponátům patří karty ze sbírek **Zemského archivu v Opavě** a **Slezského muzea v Opavě**. Byly nalezeny při restaurování v roce 1954 v knize Desek zemských z knížectví opavského let 1555 - 1583.

Další vystavené nátičky karetních her byly objeveny v **Premostrátském klášteře** na Strahově. Jde o karty s německými kameny, lidového provedení. Dále byl touto institucí zapůjčen Misál z poloviny 15. století obsahující jako zápatí poškozené stránky.

Z depozitářů **Národní knihovny** pochází zlomyk jednohlavých německých hracích karet. Jde o dvě hry, obě pražské proveniencí. Autorem první hry je Merten Metzner. Karty byly vyrobeny roku 1563 a jsou vystaveny spolu s knihou, ve které byly nalezeny. Druhá hra pochází z dílny Hanesa Schnecka a je z roku 1664. Společně se Schneckovou hrou je vystaven i pěbal na jeho jinou karetní hru.

Ze sbírek **Národního muzea** je na výstavě prezentována zřejmě nejznámější česká karta, tzv. Eggerské eso. Jedná se o kartu chebského kartýře Daniela Stengwergera.

Zvláštní pozornost je pak věnována nálezu hracích karet z **Vladislavského sálu na Pražském hradě**. Torza karetních her byly spolu s dalšími předměty (hrací kostky, kovové předměty apod.) nalezeny pod podlahou u křbu Vladislavského sálu v roce 2008/09.

Tento unikátní soubor karetních her se veřejnosti představuje poprvé. Pozornost si jistě zaslouží také karetní nálezy ze **Státního oblastního archivu v Tachově**, který pochází z Knihy špitálních počtů z let 1566 - 1610. Z této knihy bylo v roce 2008 při restaurátorském zásahu vyjmutu celkem 35 kusů hracích karet, resp. jejich fragmentů.

Z depozitáře **Archivu Pražského hradu** jsou vystaveny karty z roku 1606 a 1616, které byly nalezeny ve vyklenku Černé věže na Pražském hradě v roce 1872. Původně byly vystaveny ve stálé expozici ve věži, později kvůli riziku poškození byly uloženy zpět do depozitáře.

Národní archiv ČR zapůjčil torzo hry s německými kameny nalezené v Deskách zemských v roce 1947. Hru můžeme datovat cca rokem 1560. Samotné karty byly dlouho uloženy a téměř by se na ně pozapomnělo nebýt naší výstavy.

Muzeum hlavního města Prahy se na výstavě prezentuje jednak svými nejstaršími karetními hrami z 16. století a jednak zajímavým pohledem do kartářské dílny rodiny Klognerů.

Od **Řádu křížovníků s červenou hvězdou** pochází Traktát Pán rady, datace 1505, obsahující dřevorez s vyobrazením krčmy, kde hosté hrají karty.

Ze sbírek členů **Clubu sběratelů hracích karet** mohou návštěvníci shlédnout několik tematicky uzavřených expozic doplněných o různé další zajímavosti ze světa karetních her. Jde např. o kolekci společenských her s názvem Kladivo a zvon, průřez historií a typy vykládacích karet nebo hrací karty z dob válečných. Nelze opomenout také karty jednotlivých výrobců, které jsou prezentovány samostatně nebo v různých souborech.

DOPROVODNÝ PROGRAM

Dílňa výroby hracích karet

V návaznosti na ukázkou různých technik tisku hracích karet na výstavě Oko bere. Vole padní vám rádi poskytneme možnost vytisknout si vlastní hrací karty například na Prší, Mariáš a podobné hry, dle historické předlohy z 16. století. Součástí těchto dílen je také komentovaná prohlídka naší výstavy. Doba trvání dílny 90 minut (od 10 do 11:30 hodin).

Dílňa není věkově omezená

Kapacita skupiny: 20 osob

Vstup: 70,- Kč

Termíny: 22. 9. 2016; 27. 10. 2016; 17. 11. 2016

Rezervace míst: e-mail: pokladna@muzem-roztoky.cz

tel: +420 233 029 060

Karetní škola (turnaje): Jak se hrají různé hry

Sobotní odpoledne jsou jako stvořené ke hraní, a pokud je možné se při hraní naučit a dozvědět něco nového, doporučujeme vyrazit na karetní školu do našeho muzea. Zde jsou pro vás připraveny tři sobotní odpoledne, zaměřená na známé i neznámé karetní hry.

1/ Černý Petr, Prší, Pexeso (doporučujeme pro děti do 15 let)

10. 9. 2016 / pro dospělé doprovod lekcce Mariáše

2/ Kladivo a zvon, Pokr, Prší (doporučeno pro věk 15 let a více)

22. 10. 2016

3/ Mariáš, Trappola, Balanc (doporučeno pro věk 15 let a více)

12. 11. 2016

Pokud neznáte výše uvedené hry, přesto se neváhejte na jakoukoliv přihlásit. Jednotlivé hry budou vysvětleny od odborníků na slovo vzatých. Průběh bude následující: Postupné seznámení s jednotlivými hrami, následuje cca 45minutový „turnaj“ každé hry, kde se bude počítat každá výhra. Na závěr budou všechny hry sečteny a dojde k vyhlášení prvních tří „mistrů“, kteří obdrží ceny. Cely odpolední blok by měl trvat 4 hodiny (od 12:30 do 16:30 hodin).

Občerstvení zajištěno

Kapacita: 30 osob

Vstup: 100,- Kč

Termíny: 10. 9. 2016; 22. 10. 2016; 12. 11. 2016

Rezervace míst: e-mail: pokladna@muzem-roztoky.cz

tel: +420 233 029 060

POŘADATELÉ

POD ZÁŠTITOU

VYSTAVUJÍCÍ

PARTNERI

VÝSTAVA NEJEN HISTORICKÝCH KARET Z ČESKÝCH ZEMÍ

STŘEDOČESKÉ MUZEUM V ROZTOKÁCH U PRAHY

26. srpen – 20. listopad 2016

Vernisáž 25. srpna 2016 v 17 hodin